

สนค. เผยส่งออกสินค้า CBAM ไป EU ยังโตแกร่ง พร้อมแนะแนวทางปรับตัวสู่การค้าสีเขียว

นายันทพพงษ์ จิระเลิศพงษ์ ผู้อำนวยการสำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า (ผอ. สนค.) เปิดเผยว่าการส่งออกสินค้าภายใต้มาตรการ CBAM จากไทยไป EU ยังเติบโตอย่างแข็งแกร่ง โดยมูลค่าการนำเข้าสินค้า CBAM ของ EU จากไทยขยายตัวร้อยละ 54.71 ในช่วง 10 เดือนแรกของปี 2568 โดยเฉพาะส่วนแบ่งตลาดของไทยใน EU เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 0.42 พร้อมแนะแนวทางเอกชนเร่งพัฒนาระบบการวัด รายงาน และตรวจสอบการปล่อยก๊าซเรือนกระจก ลงทุนด้านเทคโนโลยีคาร์บอนต่ำ ใช้หลักการจัดซื้อจัดจ้างสีเขียวตลอดจนยกระดับสู่ซัพพลายเชนสีเขียว เพื่อเพิ่มความสามารถทางการแข่งขันและสอดคล้องกับทิศทางการค้าโลกที่มุ่งสู่ความยั่งยืน

นายันทพพงษ์ ระบุว่า มาตรการปรับคาร์บอนก่อนข้ามพรมแดน (Carbon Border Adjustment Mechanism: CBAM) ของสหภาพยุโรป (EU) เป็นกลไกเชิงนโยบายที่ถูกพัฒนาขึ้นภายใต้กรอบ European Green Deal โดยมีเป้าหมายหลักเพื่อป้องกันปัญหาการรั่วไหลของคาร์บอน และสร้างความเป็นธรรมในการแข่งขันระหว่างสินค้าที่ผลิตภายใน EU ซึ่งอยู่ภายใต้ระบบซื้อขายสิทธิการปล่อยก๊าซเรือนกระจกของ EU (EU ETS) กับสินค้านำเข้าจากประเทศนอก EU ครอบคลุมสินค้า 6 กลุ่มหลักที่มีกระบวนการปล่อยคาร์บอนสูง ได้แก่ เหล็กและเหล็กกล้า อะลูมิเนียม ซีเมนต์ ปูนไฟฟ้า และไฮโดรเจน และจะถูกนำมาบังคับใช้เต็มรูปแบบ (Definitive Phase) ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2569 เป็นต้นไป

ไทยสามารถปรับตัวรับมือกับมาตรการ CBAM ได้ดี โดยในช่วง 10 เดือนแรกของปี 2568 (ม.ค. – ต.ค.) EU นำเข้าสินค้า CBAM จากไทยเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 54.71 อีกทั้งส่วนแบ่งตลาดของไทยใน EU เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 0.42 จากร้อยละ 0.29 ในช่วงทั้งปี 2567 ซึ่งในช่วงเวลาดังกล่าว EU นำเข้าสินค้าภายใต้มาตรการ CBAM ทั้งสิ้นมูลค่า 107,283.16 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ขยายตัวร้อยละ 4.03 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อนหน้า คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 4.55 ของมูลค่าการนำเข้าสินค้าทั้งหมด โดยไทยเป็นแหล่งนำเข้าอันดับ 33 ของ EU ด้วยมูลค่าการนำเข้าที่ 447.51 ล้านดอลลาร์สหรัฐ

ขณะที่การส่งออกสินค้าภายใต้มาตรการ CBAM ของไทยในตลาดโลกมีมูลค่า 7,151.44 ล้านดอลลาร์สหรัฐ คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 2.54 ของมูลค่าการส่งออกสินค้าทั้งหมด โดย EU เป็นตลาดส่งออกสินค้า CBAM อันดับ 7 ของไทย ด้วยมูลค่าการส่งออกที่ 363.93 ล้านดอลลาร์สหรัฐ คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 5.09 ของมูลค่าการส่งออกสินค้าภายใต้มาตรการ CBAM ทั้งหมดของไทย (สัดส่วนเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 4.05 ในช่วงทั้งปี 2567) และคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 0.13 ของมูลค่าการส่งออกสินค้าทั้งหมดของไทย ทั้งนี้ เหล็กและเหล็กกล้า และอะลูมิเนียมถือเป็นสินค้าส่งออกสำคัญในสินค้าภายใต้มาตรการ CBAM โดยการส่งออกเหล็กและเหล็กกล้าไปยัง EU มีมูลค่า 307.46 ล้านดอลลาร์สหรัฐ คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 84.48 ของการส่งออกสินค้าภายใต้มาตรการ CBAM จากไทยไป EU ขณะที่การส่งออกอะลูมิเนียม มีมูลค่า 56.47 ล้านดอลลาร์สหรัฐ คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 15.52 สำหรับสินค้าอีก 4 กลุ่ม คือ ซีเมนต์ ปูนไฟฟ้า และไฮโดรเจน มีมูลค่าการส่งออกไปยัง EU น้อยมากหรือแทบไม่มีการส่งออกเลย

การขยายตัวของการส่งออกสินค้าภายใต้มาตรการ CBAM ของไทยในตลาด EU และสัดส่วนการส่งออกสินค้า CBAM ของไทยที่เพิ่มขึ้นในตลาดศักยภาพสูง ไม่เพียงใน EU แต่รวมถึงตลาดสหรัฐฯ และญี่ปุ่น สะท้อนถึงความพร้อมของไทยในการแข่งขันในตลาดโลกที่กำลังเปลี่ยนผ่านสู่เศรษฐกิจคาร์บอนต่ำ

แม้ในปัจจุบันมูลค่าการส่งออกสินค้าภายใต้มาตรการ CBAM จากประเทศไทยไปสหภาพยุโรปจะยังมีสัดส่วนค่อนข้างต่ำที่ร้อยละ 0.13 ของมูลค่าการส่งออกสินค้าทั้งหมดของไทย อย่างไรก็ตาม สหภาพยุโรปยังคงเป็นตลาดส่งออกสำคัญของสินค้าอุตสาหกรรมไทย โดยเฉพาะสินค้าในกลุ่มเหล็กและเหล็กกล้า และอะลูมิเนียม ซึ่งอยู่ภายใต้ขอบเขตการบังคับใช้ของ CBAM รวมถึงแนวโน้มที่ EU จะขยายขอบเขตการบังคับใช้มาตรการไปสู่ผลิตภัณฑ์ปลายน้ำและภาคอุตสาหกรรมอื่น นอกจากนี้ ประเทศไทยเป็นประเทศที่พึ่งพาการค้าระหว่างประเทศในระดับสูงและมีความเชื่อมโยง

อย่างใกล้ชิดกับห่วงโซ่อุปทานโลก ส่งผลให้ผลกระทบจาก CBAM อาจเกิดขึ้นทั้งทางตรงและทางอ้อม และมีนัยสำคัญต่อภาคการผลิตและการส่งออกในระยะกลางและระยะยาว

ในเชิงผลกระทบ มาตรการ CBAM อาจลดทอนความสามารถในการแข่งขันด้านราคาของสินค้าไทยในตลาดสหภาพยุโรป เนื่องจากต้นทุนคาร์บอนที่เพิ่มขึ้น โดยเฉพาะในอุตสาหกรรมที่มีความเข้มข้นของการปล่อยก๊าซเรือนกระจกสูง ขณะเดียวกัน มาตรการดังกล่าวยังสร้างแรงกดดันต่อห่วงโซ่อุปทาน โดยผู้นำเข้าในสหภาพยุโรปมีแนวโน้มคัดเลือกแหล่งนำเข้าที่สามารถจัดทำข้อมูลการปล่อยก๊าซเรือนกระจกได้อย่างโปร่งใส ตรวจสอบได้ และมีความเข้มข้นของคาร์บอนต่ำมากขึ้น ส่งผลให้ผู้ประกอบการไทย โดยเฉพาะวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม อาจเผชิญความท้าทายในการปรับตัว

ในอีกมิติหนึ่ง CBAM และแนวโน้มการใช้มาตรการในลักษณะเช่นเดียวกันของประเทศอื่น ๆ เช่น สหรัฐฯ สหราชอาณาจักร และญี่ปุ่น ยังส่งผลต่อการตัดสินใจลงทุนและการพัฒนาเทคโนโลยีการผลิตของภาคอุตสาหกรรมไทย โดยทำหน้าที่เป็นแรงกระตุ้นให้ผู้ประกอบการต้องปรับปรุงกระบวนการผลิต เพิ่มประสิทธิภาพการใช้พลังงาน และหันมาใช้เทคโนโลยีที่ช่วยลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกมากขึ้น แม้การปรับตัวดังกล่าวจะก่อให้เกิดต้นทุนในระยะสั้น แต่ในระยะยาวอาจช่วยยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันของอุตสาหกรรมไทยและสอดคล้องกับทิศทางการค้าโลกที่มุ่งสู่ความยั่งยืน

นายันทพพงษ์ ให้ข้อมูลเพิ่มเติมว่า ที่ผ่านมา ภาครัฐไทยได้ดำเนินแนวทางการรับมือกับมาตรการ CBAM ในหลายด้าน อาทิ การติดตามพัฒนาการของกฎระเบียบอย่างใกล้ชิด การเผยแพร่ข้อมูลและสร้างความตระหนักรู้ให้แก่ภาคเอกชน การเตรียมความพร้อมด้านข้อมูลการปล่อยก๊าซเรือนกระจก และการส่งเสริมการลดการปล่อยคาร์บอนในภาคอุตสาหกรรม โดยเฉพาะการพิจารณาบังคับใช้พระราชบัญญัติการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ซึ่งมีสาระสำคัญในการวางกรอบการบริหารจัดการการปล่อยก๊าซเรือนกระจกของประเทศอย่างเป็นระบบ ซึ่งจะทำหน้าที่เสมือนกลไกภายในประเทศที่เอื้อต่อการเตรียมความพร้อมของไทยในการปรับตัวต่อมาตรการด้านสภาพภูมิอากาศที่เชื่อมโยงกับการค้า โดยช่วยลดความเสี่ยงจากผลกระทบเชิงลบ และเปิดโอกาสให้การเปลี่ยนผ่านสู่เศรษฐกิจคาร์บอนต่ำถูกนำมาใช้เป็นเครื่องมือในการยกระดับขีดความสามารถทางการแข่งขันในระยะยาว

นายันทพพงษ์ ยังได้เสนอแนะให้ภาคเอกชนควรเร่งดำเนินการในระยะถัดไปเพื่อปรับตัวสู่แนวโน้มการค้าสีเขียวในอนาคต ดังนี้ (1) พัฒนาระบบการวัด รายงาน และตรวจสอบการปล่อยก๊าซเรือนกระจก (MRV) ให้สอดคล้องกับข้อกำหนดของ CBAM โดยครอบคลุมคาร์บอนฟุตพริ้นท์ตามมาตรฐานสากลใน Scope 1-3 มีความถูกต้อง ตรวจสอบย้อนกลับได้ และอาจร่วมมือกับหน่วยงานวิจัยหรือสถาบันการศึกษาเพื่อยกระดับความน่าเชื่อถือของข้อมูล ซึ่งจะช่วยลดการใช้ค่าเริ่มต้นที่สูงและลดต้นทุนในระยะยาว (2) วางแผนลงทุนในเทคโนโลยีและกระบวนการผลิตคาร์บอนต่ำ เช่น การเพิ่มประสิทธิภาพพลังงาน การใช้พลังงานหมุนเวียน และการปรับปรุงกระบวนการผลิต พร้อมจัดทำแผนคาร์บอนเชิงกลยุทธ์ที่ครอบคลุมทั้งองค์กรและซัพพลายเชน เพื่อเสริมความสามารถในการแข่งขันในตลาดโลก (3) ในด้านการบริหารต้นทุนคาร์บอน ควรนำแนวคิดการจัดซื้อจัดจ้างสีเขียวมาใช้ คัดเลือกคู่ค้าที่มีมาตรฐานสิ่งแวดล้อม ตรวจสอบคาร์บอนฟุตพริ้นท์ของวัตถุดิบ และใช้ระบบดิจิทัลหรือ ERP เพื่อเพิ่มความแม่นยำและความโปร่งใส โดยเฉพาะสำหรับ SMEs รวมถึงการยกระดับสู่ซัพพลายเชนสีเขียวผ่านการลดพลังงาน โลจิสติกส์ที่มีประสิทธิภาพ การจัดการของเสีย พลังงานแสงอาทิตย์ และยานพาหนะไฟฟ้า และ (4) ควรพัฒนาระบบบัญชีคาร์บอนเพื่อวัดและติดตามการปล่อยอย่างเป็นระบบ และพิจารณาใช้กลไกคาร์บอนเครดิตที่น่าเชื่อถือ เช่น T-VER ของไทย เพื่อสนับสนุนการลดการปล่อยจริง สร้างโอกาสรายได้เสริม และเตรียมความพร้อมต่อการกำหนดราคาคาร์บอนหรือระบบซื้อขายสิทธิการปล่อยก๊าซเรือนกระจกในอนาคต

QR code
เพื่อดาวน์โหลด
รายงานฉบับเต็ม

สำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า
5 มกราคม 2569